

Pachter J.R. Boerma uit Annerveenschekanaal op de Emma-hoeve

[onderzoek samen met J.R. Boerma uit Nijverdal]

Inhoudsopgave

Pachter J.R. Boerma uit Annerveenschekanaal op de Emma-hoeve.....1
 30 december 1910 RIJKSLANDBOUWLEERAAR VOOR DRENTHE.....1
 12 januari 1911 Helenaveen 12 Jan. 1911.....1
 17 januari 1911 Helenaveen 17 Jan. 1911.....1
 30 januari 1911 Helenaveen 30 Jan. 1911.....2
 10 februari 1911 Helenaveen 10 Febr. 1911.....2
 15 februari 1911 Helenaveen 15 Febr. 1911.....2
 31 oktober 1917 Helenaveen, 31 Oct. 1917.....3
 2 oktober 1918 Door dezen deelen wij U mede dat door ons bij de Nationale 3
 31 december 1918 In 1910 is voor de zuidelijke gronden 3
 15 mei 1919 Door dezen deelen wij U mede, ...3
 31 december 1924 4

5 30 december 1910 **RIJKSLANDBOUWLEERAAR VOOR DRENTHE**

Assen, 30 December 1910.

No. 956.

Bericht op schrijven van betreffende

10 Den heer Boerma, Nieuweroord

M, Zeker A. Bos, directeur v/d Mij. Helenaveen te Helenaveen is niet naar wensch geslaagd met het verhuuren der boerderijen aldaar.

De maatschappij is daarom nu van plan het met een bedrijfsboer te probeeren, die later, indien gewenscht en wanneer het van weerskanten goed bevalt, mogelijk pachter zou kunnen worden.

15 Daar ik met den Directeur reeds vroeger over Uw zoon heb gesproken zooals U bekend is, draagt hij mij op U eens te vragen of Uw zoon lust heeft het in Helenaveen eens als bedrijfsboer te probeeren.

20 Wilt U mij in elk geval even, liefst spoedig, mededeelen of U in nader overleg wenscht te treden, ja of neen. -

Grt J.Elema.

12 januari 1911 **Helenaveen 12 Jan. 1911.**

25 Den Heer J. R. Boerma.

Nieuweroord.

Mijnheer!

Door afwezigheid ben ik eerst thans in de gelegenheid u te schrijven.

30 Zooals ik wel mag veronderstellen is u bekend, dat ik hier voor een bedrijf een zetboer zoek. Daar 't hier veengronden zijn, is grondige kennis der veenkoloniale landbouw een hoofdvereischte. Het bedrijf bestaat hoofdzakelijk uit bouwland met een paar HA weiland.

De boer komt op de hoeve te wonen en moet voor 't geheele bedrijf zorgen.

35 Nu wenschte ik u te vragen of u lust hebt naar deze streken te komen, en of u gehuwd zijt, daar 't voor 't bedrijf wenschelijk is, dat er een vrouw voor 't huishoudelijke zorgt.

Zoo u ernstig over deze betrekking denkt, gelieve mij dit dan mede te deelen en tevens op te geven waar u tot nu toe werkzaam geweest zijt.

40 Met 't oog opt 't zachte weer zal er al spoedig gewerkt moeten worden, zoodat ik gaarne spoedig antwoord ontving.

Hoogachtend

A.Bos.

17 januari 1911 **Helenaveen 17 Jan. 1911.**

45 Den Heer J. R. Boerma. Jzn.

Nieuweroord.

Mijnheer!

50 In antwoord op uw schrijven dato 15 dezer j.l, deel ik u mede, dat ik 't wenschelijk vind mondeling met u te spreken. Ik kan echter nog geen dag bepalen, daar ik niet over mijn tijd kan beschiken, denk echter, dat ik u de volgende week hier kan ontvangen.

Naspeuringen van Paul Theelen: De Emma-hoeve

U moet de reis maken van Hoogeveen met den morgensneltrain 8.20 over Utrecht (overstappen) 's Bosch 12.4 hier wachten tot 1.51 naar Boxtel (overstappen), dan bent u om 3.23 hier aan 't station Helenaveen.

De boerderij ligt ± ½ uur lopen van 't station, mijn woning ± 5/4 uur.

De reiskosten zal ik u vergoeden.

Ik zal u vermoedelijke de volgende week telegrafisch den dag opgeven.

Hoogachtend

60 A. Bos

30 januari 1911 **Helenaveen 30 Jan. 1911.**

Den Heer J. R. Boerma. Jzn.

Nieuweroord.

65

Mijnheer!

In antwoord op uw schrijven dato 28 dezer j.l. deel ik u mede, dat u aangesteld zijt als zetboer op de "Emma Hoeve" toebehoorende aan de Mij. Helenaveen alhier, onder de navolgende conditie's:

70 1° weekgeld van f8.50 (acht gld. vijftig cent)

2°. in den herfst een varken van minstens 100 K.° (honderd Kilo) 'tgeen uit de aanwezige varkens wordt aangewezen.

3°. 't houden van 12 (twaalf) kippen voor eigen gerief

4°. vrij turf voor huisbrand.

75 5°. zoover 't bedrijf 't oplevert als erwten, boonen, aardappelen enz. mag hiervan voor eigen gerief genomen worden.

6°. wanneer melkvee gehouden wordt, dagelijks twee liter zoete melk, van de ondermelk en karnemelk zooveel als voor huiselijk gebruik noodig is.

7°. van de zuivere winst 25% (vijf en twintig %)

80 van 't bedrijfskapitaal wordt 4% interest gerekend - de landpacht de drie eerste jaren f45.- (vijf en veertig gld) per HA. 't vierde, vijfde en zesde jaar g50.- (vijftig gld) per HA. - de inventarisposten der werktuigen van 't vee enz zal jaarlijks in gemeen overleg worden opgemaakt.

Uwe bevestiging van dit schrijven tegemoet ziende verblijve

85 Hoogachtend

A. Bos

10 februari 1911 **Helenaveen 10 Febr. 1911.**

Den Heer J. R. Boerma Jzn.

90 Nieuweroord.

Mijnheer!

95 Wat de inrichting van 't bedrijf der Emma hoeve aangaat wenschte ik u eenige vragen te stellen. Natuurlijk zijn er eenige werktuigen als karren, ploegen, eggen enz. direct noodig. Voor u zal 't wel 't gemakkelijkst zijn zoo dit allen veenkoloniale werktuigen zijn. Deze zullen echter uit 't Noorden (Drente of Groningen) betrokken dienen te worden.

Wil mij daarom eens opgeven wat u denkt noodig te hebben, dan zoudt u daarvan misschien nu nog in Hoogeveen of elders bestelling kunnen doen.

100 Later zal uw vader zeker wel behulpzaam willen zijn om 't een en ander voor ons te bezorgen, indien er behoefte aan werktuigen zou zijn die hier onbekend zijn.

Wil mij tevens ook opgeven wanneer u naar hier denkt te kunnen komen.

Uw nader bericht te gemoet ziende verblijve

105 Hoogachtend

ABos

15 februari 1911 **Helenaveen 15 Febr. 1911.**

Den Heer J. R. Boerma Jzn.

110 Nieuweroord.

Mijnheer!

In antwoord op uw schrijven dato 12 dezer j.l. 't volgende:

Ik raad u aan een wagon van 5000 K.o aan te vragen voor uw goed.

115 De wagon te adresseren aan 't adres van de Mij. Helenaveen. (Naar mij, zoo u deze aan uw adres op uw naam naar zendt, wij deze niet in ontvangst kunnen nemen en lossen.)

Ons direct een lijst te zenden van alles wat in de wagon is, zoodat de laadmeester kan zien dat alles in orde ontvangen wordt. Als de wagon Dinsdag van Hoogeveen vertrekt is deze uiterlijk Vrijdag hier. Zoo mogelijk zullen wij Zaterdagmorgen 25

Naspeuringen van Paul Theelen: De Emma-hoeve

dezer e.k. lossen en zorgen dat 't goed op de hoeve is voor den avond.

120 Wat 't gereedschap aangaat had ik nog 't volgende verzoek: is 't u nog mogelijk een of twee karren te koopen (nieuw of oud) een ploeg, de twee eggen (een lichte en een zware) en 't zaaibakje. U zoudt dit dan alles in de wagon mede kunnen zenden en hadt u direct de werktuigen zooals u deze wenscht. Wat de prijs aangaat, laat ik u hierin vrij, u kunt handelen naar omstandigheden.

125 Informeer in uw streek nog eens naar pootaardappelen, ik denk dat er nog noodig zullen zijn, door den zachten winter is er meer land gereed gekomen dan verwacht was. Voor de opgaaf der wagon is noodig hoeveel stoelen, kisten, kasten, alzoo, van elk 's stuktal.

Hoogachtend

130 A.Bos.

31 oktober 1917 **Helenaveen, 31 Oct. 1917**

Waarde Boerma!

135 Heden mijn boek nazierende, kan ik je mededeelen, dat de Emma Hoeve hierin nog voorkomt met f7910.00.

De interest à 4% bedraagt dus f316.40.

Zie nu zelf maar wat je dit jaar boven de intrest kunt aflossen

groetend

A.Bos.

140

2 oktober 1918 **Door dezen deelen wij U mede dat door ons bij de Nationale**

Bankvereniging Groenerwege en Co. te Hoogeveen ter Uwer behoefte werd gestort F3500,= Waarover door U bij genoemde Bankvereniging kan worden beschikt.

145 U gelieve bij ontvangstname van dit geld deze brief aan Nationale Bankvereniging te vertonen.

1 Nov 1917 afgelost f310.06

12 Jan 1918 afgelost f500.-

15 Oct 1918 afgelost f500-

150 5 Dec 1918 afgelost f100

19 Dec 1918 afgelost f500=1910.06

31 december 1918 **In 1910 is voor de zuidelijke gronden**

van deze ontginning een hoeve gebouwd "Emma Hoeve."

155 Hoewel er verschillende geëdigden kwamen geen wenschte te huren.

Om als voorbeeld te strekken hoe veenkoloniale gronden bebouwd moeten worden werd ik zelf in 1911 pachter.

Als bedrijfsleider en onderpachter werd op dit bedrijf gezet J. Boerma uit

160 Nieuweroord bij Hoogeveen, een zoon van een Drenthse veenkoloniale boer. Boerma

ontving bedrijfskapitaal waarop 4% interest zou worden betaald en jaarlijks een gedeelte afgelost, na aflossing ging Boerma over als pachter en was de overwinst voor hem.

Het bijzonder droge jaar 1911 was voor deze nieuwe gronden zeer nadeelig, de oogst viel tegen.

165 Van 1911 tot 1916 werd geen rente betaald van het bedrijfskapitaal, het geleden verlies van 1911 werd ingewerkt de veestapel uitgebreid.

In 1917 hield hij op met schapen houden door er door een vreemde hond eenige schapen waren doodgebeten, ik kon hem niet meer bewegen verder nog schapen te houden.

170 In 1918 wordt een belangrijk gedeelte van het bedrijfskapitaal terugbetaald, ik heb hoop dat Boerma spoedig door zijn schuld heen is.

15 mei 1919 **Door dezen deelen wij U mede,**

175 dat wij U de wijk tusschen 1 en 2 Horst kunnen verpachten tot 1 November a.s. van dit jaar voor de prijs van F.100,=. Op voorwaarde dat U als huurder zorg draagt voor een goede afsluiting, zoodat het weide-vee niet naar de aangrenzende velden kan overlopen.

20 januari 1920 In het bezit van Uw schrijven dato 16 Januari j.l. deelen wij U mede dat, daar wij zelf niet zeker zijn of wij voldoende kalizout zullen kunnen kopen, wij 180 U aanraden zelf voor den aankoop van de door U benodigde hoeveelheid te willen zorg dragen.

Naspeuringen van Paul Theelen: De Emma-hoeve

31 december 1924

Boerma.

	jaar	personen	koeien	kalveren	geiten	varkens	schapen	paarden
185	1912	4	8	5	1	15		2
	1913	4	9	2	1	16		2
	1914	5	10	2		1		2
	1915	5	13	6		8	8	2
190	1916	6	12	4		14	17	3
	1917	7	16	1		9	27	3
	1918	7	13	8	1	5		2
	1919	7	4+3 stieren	13	1	22		2
	1920	8	7	7	1	5		2
195	1921	7	8			4		2
	1922	7	1	4		13		4
	1923	7						
	van Diepen.							
	1924	11				42		

200

Totaal perceel-grootte 19 ha 25 a 31 ca in november 1910.

Huur f50 per ha per jaar. Van woeste gronden geen huur tot ze in gebruik worden genomen. Inclusief de woeste gronden was de perceel-grootte 37 ha 8 a 5 ca.